

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 лепта

Уређује ОДБОР

БРОЈ 10 лепта

БУГАРСКА КАМПАЊА

Преварени у рачуну

Досад је у више махова објављено у штампи, како Бугари врше у Швајцарској пропаганду у корист сепаратног мира. Још поодавно, пре неколико месеца испослате су из Софије извесне личности са мисијом да сондирају терен за мир и да по могућству што више осигурају бугарске интересе. Радових бугарских агената познат је јавности. Њихова акција није успела нити може успети јер су Савезничке земље истакле свето и неизменљиво начело, да ће само сложено и заједнички закључити општи мир.

Иако су први бугарски напори у корист сепаратног мира пропали, влада г. Радославова, забринута веома мрачним перспективама није престајала помишљати на евентуалан компромис са Савезницима. Бугарска је ушла у рат искључиво у циљу пљачке. То су признали њихови прваци у изјавама, да им је централни савез понудио више и зато су пришли њему. Народ без моралне чврстине, подмукао и подао није се доиста могао придружити једној узвишеној ствари, напореда са народима, који се данас боре за идеале човечанства. Непросвећен и примитиван, он је отишао у табор земаља, које су деценијама сновале план и спремале кланицу човечанства. Пангерманизам је засебио Бугаре и они су хтели да га имитију. Балкански «Прусци» хтели су да на Балкану имају превласт, какву су Немци тражили у свету. Сасвим је природно било, да се такве тежње удруже.

Али, Бугари уколико су грамзиви, утолико су и подмукли. Пошто су били успели, да привремено виде остварен свој сан о превласти, они су постали осинони и бесни. Сматрајући да је њихова одлука одиграна, пошто су окупирани део Србије, Македонију и Добруцу, они су одбијали да своје савезнике помажу оружаном на осталим фронтима. Односи су почели да се затежу.

Наизазиле су и нове компликације. Економска криза достигла је врхунац. Народ је почео осећати глад и роптати против својих владајућих фактора. Уз то се као авет појавила страшна ратна перспектива. Бугари су почели увиђати да не могу одржати своја завојевана, и губећи постепено веру у победу централних сила, они су отпочели интриге у корист сепаратног мира. Нелојални и лицемерни у току целе своје историје они су изјавили готовост да одмах напусте своје садашње савезнике и да закључе мир.

Кампања, организована у томе циљу у Швајцарској наишла је на страшно презрење код Савезника, који су Бугарима јасно ставили до знања, да се с њима не може разговарати, већ им се има само судити. Ми појмимо, да је страх Бајагањеваца велики, пошто почињу увиђати, да не могу избећи заслужену казну.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

Берн, 18. — Централне силе, искористићући повољан момент офанзиве на италијанском фронту, предложит ће евакуацију Белгије и северне крајеве Француске а неће споменути питање о руским територијама.

Њујорк, 18. — Објављена је јача узбуђеност у Аргентини. Погоршио се конфликт између кабинета који је присталица прекида односа и председника присталица неутралности. Примећује се јака узбуђеност код јавног мишљења и очекују се манифестације против председника. Владу чврсто потпомаже парламент.

Париз, 18. — Француски листови изражавају задовољство поводом наменовања г. Бариса за министра спољ. послова и подсећају да је он главни творца закона трогодишње војне службе.

Лондон, 18. — Главна јеврејска друштва организовала су скуп у Лондону и донели пројект о успостављењу краљевине Палестине. На скупу је истакнуто, да је Француска наклоњена предлогу.

ШПАНСКА КРИЗА

Дато подноси оставку

Париз, 18. окт.

Јављају из Милана: Кабинет г. Датоа поднео је оставку. Краљ Алфонс почео је консултовања разних политичких личности о садашњој ситуацији. Тешко је предвидети решење кризе, чији су многобројни узроци. Француски политички кругови потпуно су свесни замршене и тешке ситуације, у којој се налази Шпанија. При свем том, надају се да ће се ред моћи одржати у земљи и да ће нова влада, ма каквог карактера била, настојати и бдити, да се неутралност Шпаније не компромитује немачком пропагандом и заверама.

Добро обавештени кругови верују да ће краљ обновити своје поверење г. Датоу.

ИЗ „БЕЛЕ КЊИГЕ“

Бр. 18.

Граф фон Мирбах-Харф, посланик Немачке у Грчкој, г. Ст. Скулудису, председнику министарског савета, министру спољних послова.

Атина, 9. маја 1916.

Због офанзивних мера, које су у последње време предузеле војске Спораума, Немачка и њени савезници принуђени су да продрну на грчко земљиште, да би обезбедили слободан пролаз кроз врло важне теснаце кланица Рупел.

Тиче се само мере одбранбене, коју су искључиво изазвали покрети војних сила Спораума, и који ће се кретати у границама које ће диктирати чисто војни интереси.

Полазећи с овог гледишта, императорска влада Немачке не устеже се никако да грчкој краљевској влади да следећа уверавања:

- 1) Територијална целокупност краљевине биће апсолутно поштована.
- 2) Савезничке војске евакуишаће грчко земљиште одмах чим престану постојати војни разлози који су захтевали ову акцију.
- 3) Грчки суверенитет биће поштован.
- 4) Лична слобода, својина и постојеће црквено стање биће поштовани.
- 5) За сваку штету причињену од немачке војске, за време трајања њеног бављења на грчком зем-

љишту, биће плаћена одштета.

6) Савезници ће се понашати на начин апсолутно

пријатељски према становништу земље.

Изволите примити итд.
Мирбах

НЕМАЧКО ПОВЛАЧЕЊЕ

Руси су напредоваки 80 километара

Париз, 18. октобра.

Из Петрограда јављају, да се руско напредовање на сектору Риге и даље развија не наилазећи на велики отпор. Ово је напредовање много важније, него што се јавља у званичним извештајима. Оно достиже од прилике 80 километара. Верује се да ће непријатељ евакуисати такође Ригу.

Руси су сада уверени, да су Немци повукли велике снаге са тог сектора и испослали на италијански сектор.

ЖИВОТ У СРБИЈИ

Кад су Срби ослободили Скопље они су свакоме без разлике народности, давали издржавање, хлеба, новца и других потреба ако је било за то потреба, али Бугари су чинили то искључиво својим комитацијама. Једина добротворка остала је госпођа Једи Петет, која је делила сиротињски брашно, одело и новац. Ова племенита жена радила је неуморно на своме самаријанском позиву, али чим је разделила све што је имала она је отишла! То је било почетком јануара прошле године.

И тек сада је народ упознао Србе и њихову управу, кад је доживео да добро проучи нове завојеваче. Бугари се према свакоме понашају грубо, осиноно, свуда су сурови и бесни и сваки их се боји. Код њих је највеће оружје само и једино сила. Сила им импонује и зато кад су на власти они су осинони али кад дођу у положај побеђенога, они су до крајности понизни!...

Турци и Арнаути били су сви сретни кад су дочекали Бугаре. Они су им клицали грлици се са њима, као да су им права браћа, тражили су оружје и чим би га добили нападали су на наша српска села. Али и то није трајало дуго. И једни и други доживеше горка разочарења. Турци сазнадоше да су им Бугари највећи национални непријатељи и зато се отпочеше у масама исељавати за Турску. То је трајало само два месеца, јер је дошла једна строга наредба из Софије, да се апсолутно никоме не издаје пасош за иностранство, а најмање за Турску. И тек онда насташе нечувени задуми. Мусломани

су роптали, али нема им спаса! И природно је што је развијена нечувена мржња између завојевача и домородаца. Јер чак и они, који су припадани егзархату, жале за Србијом и непрестано је спомињу као земљу, која им је донела праву слободу.

Бугари и Срби

За сада вам нећу много говорити о односима који постоје између завојевача и српског народа; о томе је, како чујем, било доста говора по нашим новинама. Али оно што вреди нарочито истаћи, то је факт да се сви Бугари, а нарочито војни кругови, диве српској војсци. И сами војници као и официри отворено величају прегоштво српских дивизија. Бугарски официри често држе говоре својим четима и наглашавају свим својим војницима да се у свему угледају на српског војника. Ми смо, говоре они, победили, па ипак се српски војници не предају нама, док се ви предајете и то Србима, који су остали без земље и државе! Али они савети слабо помажу, јер је у целој бугарској војсци створено непоколебљиво уверење да је овај рат потпуно убитачан за Бугарску, јер се не можемо, веле они, борити противу целога света. Услед тога сви верују да ће се Србија успоставити, ствар која очајава све бугарске кругове. Од како су почели кружити ови гласови, народ је постао потпуно резервисан, и не подаје се тако лако лагаријама бугарских агената. Овде вреди нагласити да је одавна престало и дружељубље између Турака и Арнаута. Они су са уехићевем дочекивали Бугаре, али су се после у

свему разлили и што је најважније и Турци и Арнаути траже пријатељство нашега народа у борби противу заједничког непријатеља. То је за Бугаре горко разочарење при помисли да су их напустили тако верни пријатељи и савезници. Ово што вреди за ово место, то се исто може казати и за сва остала места у Србији, јер је исти положај нашега народа као и његов однос према привременим господарима. Овде вреди нагласити да је из дана у дан све мање њих агената који су некада нападали на Србе или подстрекавали бугарске власти противу нашега народа, јер и сами виде да су и они привремени, па у напред штеде горке пилуле које их неминовно очекују!...

ПРОТИВ „РУСОФИЛА“

Страх од револуције

Женева, 18. окт.

Органи бугарске владе обновили су од пре неколико дана кампању против тобожњих «русофила» у Бугарској. Истовремено они нападају и оцрњавају Русију. Јасно је, да ова кампања има уарок у јаком негодовању народа због наставаљања рата. «Кампања» води најгорченију кампању против тобожњих русофила. У једном чланку она пише: «Русофили раде све више на томе да у Софији и унутрашњости изазову револуцију сличну оној у Русији, да би се отресли Фердинанда и његове околине». Овакво писање дока је само тога, да у Бугарској ствари иду врло рђаво. Реч пак «русофил» нагубила је сав свој значај и смисао у Бугарској.

НА ЈЕДНОМ КОНГРЕСУ

Говор Виктора Адлера

Цирих, 19. октобра.

На конгресу немачких социјалиста државном у Бечу, Виктор Адлер одао је признање свима социјалистима, који су умрли или погинули за време рата, почев од Жореса до Тудовића, кога је назвао «једним од најважнијих и најинтелигентнијих чланова Интернационале.»

Односно политичке ситуације у Аустрији то-

ворник је рекао, да се ту има мало шта говорити. Он не зна, где Аустрија почиње и где ће се свршити, нити какав ће бити њен изглед после рата. Председник владе дошао је докле да обећава рај.

Уз велики смех присутних, Адлер је рекао: »Кад би му било лако

да ту срећу пружи народу, не сумњам да би то учинио, али бојим се да дотленекемо доћи.«

На седници од суботе посланик Скарет учинио је предлог, да се изразе симпатије Фридриху Адлеру, убици бив. председника владе Штирца и предлог је примљен једнодушно.

за велику српску ствар! Али он је учинио и више. Свим својим снагама он је бранио Србију и делом и речима. Његов је лист и зазвао велики покрет у корист Срба у Швајцарској допринео је да се тај покрет пренесе и у друге земље. И поред прекора којима је услед тога био изложен он је дозвољавао да се у његовом листу жестоко нападају непријатељи земље сваког поштовања достојног Краља Петра и поглавито се има благодарити открићима »Лозанске Газете« што су злочиначки поступци Аустријанаца према Србима данас познати у целом свету.

Али покојни Секретан није се на овоме зауставио у своме помагању Србије. Он је и активно ублажавао беду храбрих бранилаца демократских слобода. Он је припадао лозанском комитету за помоћ Срба, суделовао је такође у добротворном друштву Водеког кантона за издржавање српске деце и сакупио је својим написима врло велике суме за помоћ народу у окупираним крајевима. Он је волео Србе и дивио им се као демократском народу сличном његовом и имао је апсолутну веру у коначну победу јунаштва и самопрегоревања српског народа. Србија ће га се увек сећати као једнога од највећих странаца који су јој у овим тешким временима били одани.

Слава му!

КРВАВИ НЕРЕДИ

Бугарски поседници буне се

Цирих, 18. октобра

Крвави нереди избили су у Казанлику, на неколико км. од Старе Загоре. Познато је, да су у околини Казанлика огромни ружичњаци, чија експлоатација се сматра као један од извора богатства у Бугарској. Услед тога што ружично уље трули ове године у ангарима због немогућности извоза, цена уљу је спала од 10 лева на два и по лева грам. Сопственици ружичњака организовали су демонстрације у споразуму са општинама и тражили закључење мира. Трупe су интервенисале и једва су растерале масу, пошто су убиле 3 жене и 8 људи, а раниле око 50 људи. Бугарски листови помињу ове појаве са највећим жаљењем.

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Франц. коминике

Париж, 18. октобра

Јужно од Сен Кантена Французи су заробили војнике и запленили један митраљез. Артиљерска активност на сектору Шавињон-Перњи-Филен. На десној обали Мезе јак артиљерски дуел на фронту шуме Шом-Безонво. Француске су трупе освојиле извесан број ровова на брегу Кориру.

Доцније. — Југо-западно од Ремса, Французи су јуче извршили препад на немачке ровове, причинили Немцима озбиљне губитке и заробили око двадесет војника.

Претпрошле ноћи наши су аероплани бацили 2.000 килограма експлозива на станице и депое код Иштерселда, Лонжевила, Меца и Тионвила.

Енглески коминике

Лондон, 18. октобра

Прејуче у јутру наше су трупе нападе непријатеља северно од железничке пруге Рулер-Ипр. Трупе напредују доста добро. Борба се је водила такође и у току јучерашњег дана. Канцеларске трупе освојиле су

све објекте. Борба је нарочито била жучна западно од села... Наше су трупе одбиле пет непријатељских против напада.

Италиј. коминике

Рим, 18. октобра

У току јучерашњег дана настављено је повлачење наших трупа одређене положаје. Рушење мостова на Соби и јака акција наших заштитних трупа успорили су напредовање непријатеља и наша коњица ступила је у додир са непријатељским предњим деловима.

ЕДУАРД СЕКРЕТАН

Један пријатељ Србије

Нестало је још једног пријатеља Србије. Ових дана умро је у Лозани у 69 години старости Едуард Секретан, директор листа »Газет де Лозан« »саветник Народног Већу и пуковник федералне војске. Од почетка овог великог рата Секретан је храбро ставио свој лист и своје перо у службу права и Слободе. Човек природно добар и одан правди, он није могао а да се не интересује

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Рим. — Војни критичари објашњавају да је повлачење извршено врло вешто и да италијанска војска није имала много губитака. Аустро-Немци су платили своје напредовање огромним жртвама. Италијанске трупе утврђују се на новим положајима. Италијанске заштитнице, које спречавају напредовање непријатеља, храбро извршавају своју дужност и може се сматрати да је аустро-немачка офанзива заустављена.

Лондон. — Дејли Телеграф сазнаје из Рима да италијанска штампа изражава поверење у генерала Кадорну. Аустро-Немци су предузели офанзиву у намери како би деморалиса-

ли Италијане. Али се италијанска партија храбро одупире непријатељу. Енглеска штампа полаже велику наду у способност генерала Кадорне.

Лондон. — Војни критичар »Морнинг Пост« истиче да би аустро-немачко напредовање, на италијанском фронту, било немогуће да непријатељ није повукао велике снаге са источног фронта. Критичар

Признанице из крајева које држе Бугари

Српско Трговачко Друштво у Солуну добило је велики број признаница из крајева које држе Бугари. Из признаница се види да није било никаквог застоја у вршењу исплићавања новчаних пошљаци, које је Друштво слало за те крајеве.

Од сутра ћемо почети доносити списак лица којима су приспеле оригиналне признанице.

Позивају се

Позивају се да предстану или јаве своје тачне адресе канцеларији Владиних Комесара у Солуну и то: Лука Ристивојевић председ. општ. и Михаило Петовић деловођа општ. по акту бр. 4566.

Алекса Ђорђевић из Зајечара по акту бр. саузбено.

Јанићије Лажичковић, школ. наредник по акту бр. 4668.

Никола Годубовић писар по акту бр. 4642.

Љубица Ж. Ристе Димитријевића општ. деловође, по акту бр. 4637.

Објава

Према решењу Начелника Штаба О.С.Бр. 8710. од 12. октобра 1917. год. при Аутомобилској Команди у Солуну отвориле се курс за шофере на који ће бити примљено до 150 лица. Курс ће почети 1. децембра т. г.

Право на конкурс имају: а) Доброволци младићи и остали, који су ослобођени војне службе и б) Неборци из позадине, који изјаве жељу за изучавањем шоферског заната.

Услови су за пријем: а) Да кандидати нису млади од 18 ни старији од 35 година и да су српски поданици. б) Да су здрави и способни за напоре шофера; да нису кратковиди ни сакасти што ће утврдити комисија

мисли да је најуспешније средство да се одлучи италијанским армијама да потисну непријатеља, да се предузму велике офанзиве у Фландрији, Француској и на руском фронту.

Атина. — Генералштаб истражује документе која садрже инструкције дате од генералштаба краља Константина да се пресече повлачење Срба на грчкој територији.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

од два лекара Саобраћајног Одељења Врховне Команде и Команданта Аутомобилске Команде.

в) Да се обавезу писмено, да ће остати у војсци као војни обавезници - шофери најмање годину дана од дана када буду примљени на курс.

г) Да су свршили основну школу или коју другу равну вој. инпр. занатску.

д) Да своје пријаве пошаљу редовним путем најдаље до 25. новембра т. г. Команданту Аутомобилске Команде у Солуну и лично му престану 1. децембра тек. год.).

Примљеним кандидатима следоваће све принадлежности наредњем наређењем Господина Министра Војног ЕИВР. 2461. Од 29. марта т. г. а време проведе у Аутомобилској Команди рачунаће им у рок службе (решење Г. Министра Војног ФБОБР. 4226. Од 28. фебруара т. г.).

После свршеног курса полагаће се испит пред стручном комисијом од три члана. Ко покаже незадовољавајући успех упутиће се Допунској Команди за распоред на друге војне службе према својим способностима. Исто ће се тако поступити и са онима, који нису добро владали. Из канцеларије Саобраћајног Одељења Врх. Команде О.С.Бр. 8710. од 12. октобра 1917. год.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Париж, 18. — Краљ Алфонс поверио је састав новог кабинета опет бившем председнику владе г. Датоу.

Лондон, 18. — Званично јављају да је амерички контра торпиљер, торпиљеран у ратној зони. Убијен је један а рањено је пет матроза. Контра торпиљер је и порад квара успео да оде у пристаниште.

Лондон, 18. — Папина нота произвела је велику реперкусију у Доњем Дому. Роберт Се-

сил, пошто је изјавио да су Сједињене Државе без договора са Савезницима послале Папи јасан и разумљив одговор, одрекао је да постоје тајни преговори за мир преко Ватикана. Он је искористити моменат да демантује вести које циркулишу поводом тога.

Париж, 18. — Јављају да је директор »Журнала« сенатор Имбер положио суду, који претреса аферу Боло-паше, близу четири милиона.

Петроград, 18. — Привремена влада наименовала је за министра привреде Маслова председника земљорадничког друштва. Министарство је сада потпуно.

Париж, 18. — »Иманите« сазнаје: Немачки заробљеници на фронту Ена изјављују да су немачки социјалистички посланици обишли фронт, да би подigli морал трупа.

Рим, 18. — Италијански краљ конференсао је наизменце са Бозелијем, Сонином, Органом, председницима сената и парламента.

Париж, 18. — Француски листови пишу да ће аустро-немачка офанзива против Италијана бити потпуно заустављена послатим појачањима од Кадорне, у коме италијански народ има пуно поверење.

Петроград, 18. — Руски адмиралитет објавио је сада коминике односно руске ескадре у финским водама. Последњи догађаји принудили су адмиралитет да премести ескадру на сигурније место. У томе се потпуно успело без иједног губитка. Напуштена база као и суседна област учињени су неупотребљивим. Наше снаге штите сада северни улазак у Мунсунд.

Петроград, 18. — Руски адмиралитет саопштава: Један енглески сумарен који оперише са нашом флотом, срео је у току операција у заливу Риге непријатељску ескадру од 4 дредноута, разних кретарица и великог броја торпиљера. Сумарен је бацрио 2 торпедна на један дреднот и констатовао је огроман облак дима око ескадре. Трећи торпед потопио је један транспорт. Сумарен је успео да се склони.

САОПШТЕЊА

Код Данила Крајиновића, благајника пошта 414 налазе се карте из Србије за следећа лица:

Паланка: Боривоје Ђокић од мајке Миљинке и сестре Косаре, Владимир Бранковић од Цвете Ивановић, Богомир Радосављевић од сестре Јулијане, Антоније Антић од сестре Мице Николић, Милан Димитријевић од Мице Ивановић, Живојин Савић од снаје Стане, Филип Ивановић од ћерке Драге.

Београд: Василије Павловић шпоручник од Милице Поњавић, Крста Милетић рез. капетан од жене Софије, Светозар Жунић поручник од Миладина Живковића, Милан М. Бркић од жене Мице, Душан Деспо-

товић од жене Наталије, Петар Стошић од жене Даре, Првослав Петровић поручник од мајке Лепосаве.

Глибовица: Драгомир Кузмановић од оца Панте, Цветко Андрејић поруч. од мајке Маиде, Сава Аврамовић од снаје Станке.

В. Крена: Радисав Перић капетан од ћерке Божане, Сретен Јоцић од оца Животе.

Срп. Конзулату, ради пријема новца.

Каплар Миленко С. Благојевић, из Горње Горевнице, ср. љубишки, окр. худнички, моли све пријатеље и познанике да га известе ако би исто знали о његовом брату Милошу Благојевићу обвезнику Х. пука, 2. поз., који је остао на лечењу у Крфу. Адреса 2. чета, 2. батаљ. п. бр. 40.

Љуба Марјановић, војник бр. поште 315 моли попу Лазара Ј. Поповића из Субрела за извештај о Сави Маритићу и остале о којима несама извештаје.

Чувени зубни лекар Е. ЕКОНОМУ

(ИЗ БИТОЉА)

прима сваки дан осам недеља од 9—12 пре и од 3—6 по подне. Његова се клиника налази у Егнатијевој ул. бр. 301. 3—40

Нова америчанска зубна клиника

Д-р ПАРАСКЕВОНУ ЈОСА ул. Егнатија бр. 357 на углу римске капије »Камера«

Препоручује се једини атеље и ове америчанске зубне клинике, где се могу излечити болесни зуби и начинити вештачке америчанске десни са зубима.

Специјално за г. г. српске официре и војнике чини се знатан попуст у ценама. 11—12

Праве, чувене и најјугурије САТОВЕ »ЗЕНИТ«

са 10-то год. фабр. гаранцијом као и сатове:

Омега, Лонжин итд. продаје најповољније по утврђеним ценама, према сату од 30 до 50 драхми комад.

Путнички базар српски магацин, налази се у Солуну, преко пута главне жељезн. станице. 7—10

АЛБЕРТ ГАТЕЊО

зубни лекар

Прима посете сваког дана у свом стану, Егнатијева улица 339. 9—30

ЕДУАРД РУБЕН

француски зубни лекар Најстарија клиника у вароци 8—30 број 78 улица Ђорђа првог

СИФИЛИС и све венеричне болести лечи са потпуним успехом

директор болнице венеричних болести у Солуну Д-р ХРИСТ. ХРИСТОДУЛУ прима у својој клиници: од 3 до 6 и по час. по подне ул. Егнатија бр. 314. улаз из ул. Методија 15. 9-30

Отворио сам рподавницу СРПСКОГ ДУВНА

у Срп. Избеглич. логору код вој. Руске болнице. Војницима са положаја даваћу извештај попуст.

С поштовањем, Никола Петровић, 3—3 трг. из Београда.

Одговорни уредник Бошко Богдановић

Штампарија »Велика Србија«